ဆလိုင်းတင်မောင်ဦး - ခွတ်ဒေါင်းတို့ နဲ့အတူ အတောင်ပန် ခတ် ခဲ့တဲ့ အမြင့်ပျံ အောက်ချင်းငှက်။

မှတ်ချက်။ ၂၀၀၆ ဂျွန်လ (၂၆) ရက်နေ့တွင်ရေးသားခဲ့ပြီး၊ ၂၀၁၀ ဖေဖော်ဝါရီလ တွင်ပြန် လည်တည်းဖြတ် ထားသည့် ဒုတိယ စာမူ ဖြစ်ပါသည်။ ဤ ဒုတိယ စာမူတွင် အပြာရောင်စာလုံးများမှာ ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်ချက်များဖြစ်ပါသည်။

"- - - - *တောင်ခိုးများဝေမှိုင်းသော၊ တောင်ဇလပ်ပန်းများဆင်သသော၊ စိမ်းသော၊ ပြာညို့သော (ချင်းပြည်မှ) အောက်ချင်းငှက်သည် သစ္စာရှိခြင်း၊ ညီညွတ် စည်းလုံးခြင်း၊ အေးချမ်းခြင်း တေးသံကို သီဆိုကျူးရင့် ပါစေသတည်း။*"
- စါဆိုတော်ကြီးဒဂုံတာရာ -
(တက္ကသိုလ်များ ရန်ကုန်၊ ချင်းမဂ္ဂဇင်း ၁၉၈၂-၈၃ မှ။)

သူဟာ စင်စစ် အမြင့်ပျံ အောက်ချင်းငှက်။ ရဲစွမ်းသတ္တိ ရှိသော သားကောင်းယောကျ်ား ဟု နက်ရှိုင်းတဲ့ အဓိပ္ပါယ်ကို ဆောင်တဲ့ "ဆလိုင်း" ဟူသောဂုဏ်ပုဒ်နှင့်အတူ လွတ်မြောက် ရေး တိုက်ပွဲတို့ ပြင်းထန်ခဲ့ပြီး အစဉ်အလာအား ဖြင့်ကမ္ဘာတလွှား သွေးမြေ အကျဆုံး တက္ကသိုလ် ဖြစ်တဲ့ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။ ကျောင်းပရဝုဏ်သို့ ပျင်းပြ ခိုင်မာတဲ့နိုင်ငံရေး သန်ဒိဌာန်တခုကို ကိုင်ဆွဲကာခြေချခဲ့တယ်၊

သူဟာ ခွတ်ဒေါင်းအလံကို မြင့်မြင့်လွှင့်ထူနိုင်ခဲ့ပြီး ဂုဏ်ရောင် ပြောင်တဲ့သူရဲ့ ခွတ်ဒေါင်း ရဲဘော်တို့နဲ့ လက်ခြင်း အခိုင်အမာ ဆက်ကာ အ တောင်ပန် အတူခတ်ခဲ့တယ်။ သူဟာအဖိနှိပ်ခံပြည်သူ တို့ရဲ့လွတ်မြောက်ရေး အတွက်တိုက်ပွဲများစွာ ရွှတ် ရွှတ် ချွံချွံ ဆင်နွှဲခဲ့တယ်၊ ရဲစွမ်းသတ္တိရှိသောသား ကောင်း ယောကျ်ား ပီသခဲ့တယ်၊ စစ်မှန်တဲ့ "ဆလိုင်း" တဦး၊ ပြည်သူ့ အကျိုးကို ဦးထိပ်ထားကာ ချင်းအမျိုးသားရေး ဂုဏ်ရောင် ပြောင်စေခဲ့သူ၊ ကြီးမား မြင့်မြတ်တဲ့ တော်လှန်ရေး စိတ်ဓါတ်ကို ကိုင်ဆွဲထားသူ ………… ဆလိုင်း တင်မောင်ဦး။ သူ့ရဲ့ မိဘနှစ်ပါး ဟာ အရှို့ မြေပြန့် ချင်းမျိုးနွယ်စုမှ ခရစ်ယန်ဘာသာဝင် ဆလိုင်း လှဒင် (သံတွဲ၊ ရခိုင်ပြည်နယ် ဇာတိ) နှင့် မိုင်နှင်းမြိုင် (တောင်ကုတ်၊ ရခိုင်ပြည်နယ် ဇာတိ) တို့ဖြစ်ကြပြီး၊ မွေးခြင်း ရှစ်ဦးအနက် အကြီးဆုံးသားဖြစ်တယ်။ ၁၉၅၁ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ (၉) ရက်နေ့ မှာ တောင်ငူမြို့ မှာ မွေးဖွားခဲ့တယ်။

၁၉၇၆ ခု၊ ဂျွန်လ ၂၆ ရက်နေ့ (နံနက် ၄နာရီ) အင်းစိန်ထောင်မှာ စစ်အစိုးရ က ဆလိုင်းတင်မောင်ဦး ကိုလှို့ဝှက်စွာကြိုးပေး သတ်ဖြတ် ခဲ့တယ်။ ကမ္ဘာ့ သမိုင်း မှာမကြုံ စဘူး ကျောင်းသား ခေါင်းဆောင်တဦးကို အခုလိုကြိုးပေး သတ်ဖြတ်ခဲ့ တာဟာ စစ်အာဏာရှင်တို့ရဲ့ အတွေးခေါ်အား ဖြင့်နိမ့်ကျ လွန်း၊ ချွတ်ခြုံကျလွန်း လှတဲ့အချက်ကိုသက်သေပြလိုက်တာ ဖြစ်ပြီး စစ်အစိုးရ အတွက် သမိုင်း အမဲကွက်ကြီးအဖြစ်ကျန်ရစ်ခဲ့တယ်။ တဖက် မှာ၊ ရှည်ကြာပြီး မပြီးဆုံးသေးတဲ့ ပြည်သူ့လွတ်မြောက်ရေး အရေး တော်ပုံ ကြီး အတွက်၊ အသက်၊သွေး၊ ချွေး တို့နဲ့ ရေးသားကဗျည်းထိုးခဲ့တဲ့ ကျောင်း သား အာဇာနီ တဦးပေါ်ထွန်းခဲ့တာ မို့၊ နောင်မျိုးဆက်သစ် တွေ အတွက် အတုယူစရာအရေး ကြီးတဲ့သမိုင်းမှတ်တိုင်တခုဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်၊

“ရဲဘော်တို့ လူသူမသိအောင်ငါ့ကိုသတ်ဖို့ သူတို့ လုပ်နေကြတယ်”
“မင်းတို့ငါ့ ခန္ဓာကိုယ် ကိုသတ်နိုင်ပေမဲ့ ငါ့ ရဲ့ယုံကြည်ချက်ကိုမင်းတို့သတ်လို့မရဘူး။ မင်းတို့ ရဲ့ စစ်ဖိနပ်အောက်မှာ ငါ့ဘယ်သောအခါမှ ဒူးမထောက်ဘူး”

- ဆလိုင်း တင်မောင်ဦး ၏ နောက်ဆုံးစကားများ -

၁၉၇၄-၇၅ စာသင်နှစ်။ ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံကြီးရဲ့ ထွန်းပြောင်တဲ့သမိုင်းမှတ်တိုင်တခု။ အဲဒီနှစ်က စာသင်နှစ်စတာနဲ့ ကျောင်းသားတွေ တလှုပ်လှုပ်တရွရွနဲ့ ထူးထူးခြားခြားရှိလှတယ်။

၁၉၇၄ ဇန္နဝါရီလ (၃) ရက်။ နှစ်အစမှာ မဆလစစ်အစိုးရကသူတို့ရဲ့ ခြေခံဥပဒေ ဆိုတာကြီးကို အတင်းအဓမ္မ အတည်ပြုလိုက်ကြတယ်။ ပိုပြီးစိတ်လှုပ်ရှားစေတာကဖယ်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု အရေးနဲ့ အဖမ်းခံခဲ့ကြရတဲ့ ချင်းပြည်နယ်က စစ်ဖက်၊ နယ်ဖက်နဲ့ မဆလပါတီက လူကြီးတချို့ နဲ့ချင်း ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်တချို့ ထောင်ကလွတ်လာ ကြတာပူပူနွေးနွေး။ တခြားအမျိုးသား ပြည်နယ်များက ဖယ်ဒရယ် ပြည်ထောင်စု အရေးနဲ့အဖမ်းခံခဲ့ကြရတဲ့ခေါင်းဆောင်တွေ လည်းထိုနည်းဌင်းဘဲမိမိ တို့ မတရား အကျဉ်းချခံခဲ့ရ တဲ့ ထောင် အသီးသီး ကနေလွတ်လာကြတယ်။

၁၉၇၄ ဂျွန်လ (၆) ရက်နဲ့ (၇) ရက်။ နှစ်အစမှာ မဆလစစ်အစိုးရကအတင်းအဓမ္မ အတည်ပြုလိုက်ကြတဲ့ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ (၉) မှာ အလုပ် သမား နဲ့လယ်သမား တွေရဲ့အင်အားကို အခြေခံထားတဲ့လုပ် သားပြည်သူတို့ ရဲ့အကျိုးစီးပွားကို နိုင်ငံတော်က ကာကွယ်စောင့် ရှောက်ထား ကြောင်းအတိအလင်းဆို ထားပါတယ်။ အတည်ပြု ပြဌာန်း လို့ ၆ လ ဘဲရှိသေးတယ်၊ ဒီဥပဒေဒီပုဒ်မကို စိန်ခေါ်စမ်းသပ်တဲ့ အထွေထွေအလုပ်သမားသပိတ်ကြီးပေါ်ပေါက်ခဲ့တယ်။ ၁၉၇၄ ခု အထွေထွေ အလုပ် သမားသပိတ်ကြီး မှာတပြည်လုံးစက်ရုံအ လုပ်ရုံ ၁၀၀ ကျော်ပါဝင်ခဲ့ပြီး ဂျွန်လ (၆) ရက် နေ့ နဲ့ (၇) ရက် နေ့ တွေမှာ အလုပ်သမား အများအပြားနဲ့ အတူကျောင်းသားတချို့ လည်းသွေး မြေကျခဲ့ ကြရတယ်၊ တချို့လည်း ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်ခဲ ကြရတယ်။ အဲဒီအချိန်တုံးက ဆလိုင်း တင်မောင်ဦးဟာ ကျောင်းသားတဦးအနေနဲ့ ပြည်သူတို့နဲ့ အတူ လက်တွဲပြီး အလုပ်သမား တိုက်ပွဲမှာ တက်တက်ကြွကြွ ပါဝင်ဆင်နွှဲခဲ့တယ်။

ဒီလိုစိတ်လှုပ်ရှားစရာ နိုင်ငံရေးရာသီဥတု တွေကြား ထဲမှာဘဲတက္ကသိုလ် များရန်ကုန်၊ ၁၉၇၄-၇၅ စာသင်နှစ်၊ ချင်းစာပေ နှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆပ် ကော်မီတီ (ခစယ) ရွေးကောက်ရာမှာ အရေးအပါဆုံးဖြစ် တဲ့အတွင်းရေးမှူး နေရာရွေးကောက်ရန် အခြေအနေတင်းမာနေခဲ့တယ်။ အထစ်အငေါ့ တွေဖြစ်နေခဲ့တယ်။ အရင်စာသင်နှစ်က မကြေလည်ခဲ့တဲ့လက်ကျန် ပြဿနာတခုရဲ့ ကွင်းဆက်။ တဖက်နဲ့ တဖက် အပေးအယူမတည့်ခဲ့။ ခစယ အတွင်းစည်းလုံးမှုလည်းခိုင်မာမှုမရှိ၊ ရှော့ရဲနေခဲ့တယ်။ ဒီအစည်း အဝေးရဲ့ထူးခြားချက်တခုကလည်း ဒီအစည်းအဝေးကိုမထင်မရှားလူသိမ များသေးတဲ့ အရှိုမြေပြန့် ချင်းကျောင်းသား တဦးဖြစ်တဲ့ ဆလိုင်းတင်မောင်ဦး ဆိုသူတဦးပါဝင်တက်ရောက်နေတာဖြစ်တယ်။ သူ့ ကို ခစယ အစည်းအဝေးကို ခေါ်လာပြီး အများနဲ့မိတ်ဆက် ပေးလိုက် တာ က တော့ သူနဲ့ အတူထောင်က လွတ်လာတဲ့အဲဒီတုံးက ဆေးကျောင်းသား၊ နောက်ပိုင်း ၁၉၉၀ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲမှာ ချင်းအမျိုးသား ဒီမိုကရေစီ အဖွဲ့ချုပ်ရဲ့ အရွေးကောက်ခံ အမတ်ဖြစ်လာတဲ့ ဒေါက်တာ ဇလှေထန်း (ယခု CHIN FORUM) ဘဲဖြစ်ပါတယ်။

တတိုင်းလုံး တပြည်လုံးနိုင်ငံရေး အခြေအနေတွေအုတ်အုတ်ကျက်ကျက် ဖြစ်နေပြီးအထက်ပါဖော်ပြခဲ့တဲ့ အကြောင်းတရား အချက်အလက်တွေနဲ့ ပြည့်စုံနေတဲ့အချိန်၊ ခစယ အတွင်းခေါင်းဆောင်မှု ပြဿနာကနေရှုန်း ထွက်မရ၊ လိပ်ခဲတည်းလည်း ဖြစ်နေတဲ့အချိန်။ ဒီအစည်းအဝေးရဲ့ ထောင့်တနေရာမှာငြိမ်ငြိမ်သက်သက် နားစိုက်ထောင်နေခဲ့တဲ့ ဆလိုင်းတင်မောင်ဦး ကိုယ်တိုင်ကလည်း တိုင်းရေးပြည်ရေးဦးထိပ်ထားခဲ့ ပြီး ကျောင်းသားမြေအောက်လှုပ်ရှားမှုမှာ ပါဝင်ပါတ်သက်ခဲ့တဲ့အတွက် ၁၉၇၄ ဇန္နဝါရီလ (၃) ရက်မှာ ဖက်စစ်နေဝင်းစစ် အုပ်စုရဲ့အင်းစိန်ထောင်ထဲမှာ အကျဉ်းကျရာကနေ ပူပူနွေးနွေး လွတ်လာ တဲ့ချင်း ကျောင်းသားတဦးဖြစ် နေပြန်ပါတယ်။ အချိန်အခါရဲ့ တောင်းဆိုမှုကိုနားလည်ပြီးဖြစ်တဲ့ ဆလိုင်းတင်မောင်ဦး ဟာသွေးစည်းညီညွတ် ရေးဆိုင်ရာသူရဲ့အယူအစ အတွေးအခေါ်တွေနဲ့ခေတ်အချိန်အခါရဲ့ သွေးစည်းညီညွတ်ရေးတောင်း ဆိုမှု စတာတွေကိုအစည်းအဝေးရဲ့ အရှေ့ကိုထွက်ပြီး ရိုးရိုး သားသား တင်ပြခဲ့တယ်။ ရှင်းလင်းပြတ်သားတိုတောင်းသော်လည်း ပြီးပြည့်စုံလှတဲ့သူရဲ့ တင်ပြချက်အပြီးမှာတော့ အစည်းအဝေး ခမ်းမ တခု

လုံးတခဏတာငြိမ် သက်သွားပြီးအားလုံးရဲ့ အာရုံဟာ သူ့အပေါ် ကိုရောက်သွားကြတယ်။ လတ်တလောမိမိတို့ရင်ဆိုင် ကြုံတွေ့နေရတဲ့ ခေါင်းဆောင်မှုပြဿနာရဲ့ တခုတည်းသော အဖြေကိုသူတို့အားလုံးရဲ့ စိတ်သန္တာန်ထဲမှာအထင်းသား ပေါ်လာသလိုပါဘဲ၊ ၁၉၇၄-၇၅ စါသင်နှစ်၊ ခစယ အတွင်းရေးမှုး အဖြစ်၊ ဆလိုင်းတင်မောင်ဦး ကိုကန့်ကွက်သူအလျဉ်းမရှိ တခဲနက်တင်မြှောက်လိုက်ကြပြီး ခိုင်မာတဲ့စည်းလုံးမှုကို တည်ဆောက်ဖြစ်ခဲ့ ကြပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ဆလိုင်းတင်မောင်ဦးဟာ Rangoon Arts and Science University မှာ Zoology ဘာသာရပ်ကို တတိယနှစ်ကျောင်းသားအဖြစ်သင်ကြားတက်ရောက်နေသူဖြစ်ပါတယ်။ [1]

ခေတ်သမိုင်းတို့မည်သည်၊ အချိန်အခါရဲ့ တောင်းဆိုမှုအရ သူ့အချိန် သူ့အခါ နဲ့ ကိုက်ညီတဲ့ခေါင်းဆောင်တို့ကိုမွေးထုတ်ပေးလေ့ရှိပါတယ်။ ခစယ အတွင်းရေးမှုးအဖြစ် အမြင့်ပုံအောက်ချင်းငှက်တို့ရဲ့ အစဉ်အလာတာဝန်တွေကိုတက်တက်ကြွကြွ စတင်ထမ်းဆောင်နေတုန်း၊ မရှေးမနှောင်းမှာဘဲ ဗိုလ်နေဝင်း စစ်အုပ်စုရဲ့ မတရားသဖြင့်ရယူတည်ဆောက်ထားတဲ့ ဖက်စစ် အာဏာရှင်စံနစ်ကို ဖိန့်ဖိန့်တုန်အောင်စိန်ခေါ် မဲ့ ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေအတွင်းရေးမှုးချုပ်ဟောင်း ဦးသန့်ရှာပန အရေး အခင်းကို အခြေပြု ပြီးပေါ်ပေါက်ခဲ့တဲ့ပြည်သူ့ အရေး တော်ပုံကြီးကိုတစ်ခြားရဲရဲတောက်ခွတ်ဒေါင်းရဲဘော်တွေနဲ့ အတူ ဆလိုင်းတင်မောင်ဦး ကိုယ်တိုင် ပါဝင် ပြီး ဦးဆောင်မှု ပေးဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၇၄ ဒီဇင်ဘာလ (၅) ရက်။

"မြန်မာပြည်သူတွေလေးစားတဲ့၊ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေအတွင်းရေးမှုးချုပ်ဟောင်း ဦးသန့် ဟာ၊ ကမ္ဘာ့ ငြိမ်းချမ်းရေး ဗိသုကာကြီးလည်းဖြစ်ပါတယ်၊ သူ့ကို ကမ္ဘာ့ ပြည်သူတွေကလဲ အစဉ်သဖြင့်လေးစားနေကြမှာဖြစ်ပါတယ်။" ဦးသန့် ရုပ်ကလ္လပ် ထားရှိရာ ကျိုက္ကစံကွင်းဆီ ကိုဦးတည် ပြီး တန်းစီချီတက်လာကြတဲ့ထောင်နဲ့သောင်းနဲ့ချီတဲ့ တက္ကသိုလ်ပေါင်းစုံမှ ကျောင်းသား တန်းကိုသေက်ရေနဲ့ ငှက်ပျောသီးများဝေငှပေးနေတဲ့ စက်မှုတက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများ ငှားထားတဲ့ ဒေါ့ဂျစ်ကားပေါ်ကနေ အသံ ချဲ့စက်နဲ့ ပြောနေတဲ့အသံပါဘဲ။ အသံချဲ့စက်မှမကြာခဏဆိုသလို ဦးသန့်ရှာပန ကိုစည်း ကမ်းသေဝတ်စွာလိုက်ပါကြဖို့ နဲ့ကမ္ဘာငြိမ်းချမ်းရေး ဗိသုကာကြီးကိုနောက်ဆုံး ဂါရဝပြု ကြဖို့ တိုက်တွန်းတဲ့ အသံမှအပချီတက်နေတဲ့ ကျောင်းသား ကျောင်းသူ တွေဟာလဲ အထူး စိတ်လှုပ်ရှား တက်ကြွနေကြပေမဲ့ တစုံတရာအော်ခြင်းဟစ်ခြင်းမရှိ ၊ ချီတက်ရာမှာ စည်းကမ်း သေဝတ်မှု ရှိကြပါတယ်။ ကျိုက္ကစံကွင်းမှာဦးသန့် ကိုနောက်ဆုံးဂါရဝပြု ဖို့နဲ့ လွမ်းသူ့ပန်းခွေ ချဖို့ ရောက်နှင့် နေတဲ့သောင်းနဲ့ချီတဲ့ မိဘပြည်သူ ရဟန်းရှင်လူ တွေနဲ့ချီတက်လာတဲ့ကျောင်းသားထုတို့ ပေါင်းစပ်မိခဲ့ ကြပါတယ်။ ကမ္ဘာ့ ငြိမ်းချမ်းရေး ဗိသုကာ ကြီးလည်းဖြစ်တဲ့ ကမ္ဘာ့ ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေ အတွင်းရေးမှုး ချုပ်ဟောင်း ဦးသန့် ကိုဂါရဝပြု ကြပြီး ကိုကြည်ဝင်း၊ ဆလိုင်း တင်မောင်ဦး အစ ရှိတဲ့ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်တွေက ဆက်လက်ပြီး ဦးသန့် ရှာပနကိုကျောင်းသားများက ဆက်လက် တာဝန်ယူသွားမှာ ဖြစ်တဲ့အတွက် ဦးသန့်ရဲ့ ရုပ်ကလ္လပ် လုံခြုံရေး တာဝန်ယူထား ကြတဲ့ ကြက်ခြေနီ အဖွဲ့အားဖယ်ရှား ပေးရန် မေတ္တာရပ်ခံလိုက်ပါတယ်။ ကြက်ခြေနီ အဖွဲ့ ဖယ်ရှားပေး ပြီးတာနဲ့ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်များ လိုက်ပါလာတဲ့ ဒေါ့ဂျစ်ကို ဦးသန့် ရုပ်ကလ္လပ်အနီးဆီကို မောင်းတက်လာပြီး ၁၉၆၂ ခုနှစ် (၇) ရက် ဂျူလိုင်မှာကျဆုံးခဲ့တဲ့ ကျောင်းသားများကို တမိနစ် ငြိမ်သက်စွာ အလေးပြုကြပါတယ်။ တဆက်ထည်းမှာဘဲ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေအတွင်းရေးမှုးချုပ်ဟောင်း ဦးသန့် ရဲ့ ဈာပနကိုနိုင်ငံတော် ရှာပနာ အဖြစ်ထိုက်ထိုက်တန်တန်တခန်းတနားကျင်း ပပြီး ဦးသန့်ရဲ့ ရုပ်ကလ္လပ်ကိုလည်း ဦးသန့် ဗိဗ္ဗာန်တည်ဆောက်ကာ ဂူသွင်းသင်္ဂြိုဟ်ဖို့ ပြည်သူတွေရဲ့ ဆန္ဒကိုစစ်အစိုးရက ဆန့် ကျင် ငြင်းဆန်ပြီး သာမန်လူတွေ သင်္ဂြိုဟ် တဲ့ကြံ တောသင်္ချိုင်း မှာမြှုပ်နှံသင်္ဂြိုဟ်ဖို့ စီစဉ်ထားတာကို ကျောင်း သားများအပါအဝင် ပြည်သူလူထုကလက်မခံနိုင် ကြောင်း၊ ဒါကြောင့်ဦးသန့် ဈာပနကိုပြည်သူ့ ဈာပနာ အဖြစ်ကျင်းပပြီး၊ သူ့ရဲ့ ရုပ်ကလ္လပ်ကိုလည်း ဗိဗ္ဗာန်တည်ဆောက် ဂူသွင်း သင်္ဂြိုဟ်ဖို့ တောင်းဆိုချက်ကို စစ်အစိုးရကလက်ခံလိုက်လျောတဲ့ အထိ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ဝင်းထဲမှာ အများပြည်သူတို့ ဂါရဝပြု နိုင်အောင် ထားရှိမှာ ဖြစ်တဲ့အကြောင်းကြေငြာလိုက်ပါတယ်။ ကြေငြာချက်အ ပြီးမှာတော့ ပြည်သူလူထုကလဲ သောင်းသောင်း ဖျဖျလက်ခုတ်တီးရင်း၊ အသဲလှိုက်ရင်လှိုက်ပျော်ရွှင်ဝမ်း မြောက်စွာ ဩဘာ ပေးကြပါတယ်။ အဲဒီနောက်၊ ဦးသန့် ရဲ့ ရုပ်ကလပ်ကိုကားပေါ် တင်ပြီး "ဦးသန့် ဗိဗ္ဗာန် တည်ဆောက်ရေး၊ ဒို့အရေး။ တပါတီ အာဏာရှင်စံနစ်၊ အလိုမရှိ။" စသည်ဖြင့် ကြွေးကျော်ပြီး ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ဆီကို ဦးတည်သယ်ဆောင်လာကြတယ်။ ဘွဲ့နှင်းသဘင် ခမ်းမမှာ ဦးသန့် ရဲ့ ရုပ်ကလ္လပ်ကို အများပြည်သူတို့ နေ့စဉ်လာရောက်ဂါရဝပြု ကြပါတယ်။ ရဟန်းသံဃာကအစ လူထုလူတန်းစား ပေါင်းစုံပါဝင်ကြ ပြီး ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ဝင်းထဲမှာလည်း နေ့စဉ်နဲ့အမျှ စစ်အစိုးရဆန့်ကျင်ရေးတရားဟောပြောပွဲတွေကို တက္ကသိုလ်ဘွဲ့နှင်း သဘင်ခမ်းမရှေ့မှာ ပြုလုပ် ကြပါတယ်။ ဦးသန့် ကိုဂါရဝပြု ရင်း၊ နိုင်ငံရေးတရားများကိုနားထောင်အားပေးကြတဲ့ လူထုပရိသတ် မှာရန်ကုန်ဝိဇ္ဇာ နှင့် သိပ္ပံတက္ကသိုလ်ဝင်း တခုလုံးနေ့စဉ်နှင့်အမျှသိန်းဂဏန်းမကရှိခဲ့ပါတယ်။ တက္ကသိုလ်ဆေးရုံနဲ့ ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်ဝင်းအကြား တက္ကသိုလ် ရိပ်သာ လမ်း

တစ်လျှောက် ဘယ်ဖက် ညာဖက်နှစ်ဖက် စလုံးမှာလဲ ဘူးသီးကျော်ဆိုင်များ၊ လ္ဘက်ရည် ဆိုင်များ နဲ့ ပွဲဈေးတန်း တခုလိုစည်ကား သိုက်မြိုက်ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၇၄ ဒီဇင်ဘာလ (၈) ရက်။

စစ်အစိုးရအနေနဲ့ ကျောင်းသားနဲ့ ပြည်သူတွေရဲ့တောင်းဆိုချက်များအနက်ဦးသန့် ဈာပနကို နိုင်ငံတော် ဈာပနအဖြစ်ကျင်းပဖို့ ကို နောက် ဆုံး အချိန်ထိငြင်းဆန်ခဲ့တယ်။ ဦးသန့်ရုပ်ကလ္လပ် ကိုတော့ ကန်တော်မင်ပန်း ခြံမှာ ဗိဗ္ဗာန်တည်ဆောက်ဂူသွင်းဖို့ သဘောတူကြောင်းထုတ် ပြန်ကြေငြာတဲ့အထိဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများ၊ သံဃာတော်များနဲ့ဖွဲ့စည်း ထားတဲ့ ဈာပန ကော်မီတီတွင်းမဲခွဲဆုံးဖြတ် ချက်ချကြရာမှာ ကန်တော်မင်ပန်းခြံမှာ ဗိမာန်တည်ဆောက် ဂူသွင်းဖို့ မဲပေးသူ အများစုဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီဇင်ဘာလ (၈) ရက်မှာနောက်ဆုံးဂါရဝပြုဖို့ တက္ကသိုလ်ကျောင်းဝင်းအတွင်း ဗိုလ်နေဝင်း မိုင်း ထောင် ဖျက်စီးခဲ့တဲ့ ယခင် ကျောင်း သား သမဂ္ဂ အဆောက်အဦး ရှိရာမြေကွက်လပ်မှာ ကျောင်းသားများတည်ဆောက်နေတဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေး ဗိဗ္ဗာန်အုတ်ဂူဆီကို သယ်ဆောင် လာပြီး ဦးသန့် ရုပ်ကလ္လပ်ကို ကန်တော်မင်ပန်းခြံမှာ ဗိမာန်တည် ဆောက်ဂူသွင်း မည်ဖြစ် ကြောင်း ထုတ်ပြန် ကြေငြာ တဲ့အခါ မှာတော့ သိန်းဂဏန်းမကတဲ့ကျောင်း သားပြည်သူရဟန်းရှင်လူ၊ လူထုပရိတ်သတ်က ကျောင်းသားများ ဆောက်ထား တဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေး ဗိမာန်မှာဘဲဂူသွင်း သင်္ဂြိုဟ်ဖို့တစ်ခဲနက် တောင်း ဆိုကြတဲ့အတွက် အဲဒီမှာဘဲဂူသွင်း သင်္ဂြိုဟ်လိုက်ကြ ပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးဗိမာန် ကို ဆက်လက် တည်ဆောက်ခဲ့ ကြပါတယ်။

ဦးသန့် ဗိမာန်တည်ဆောက်ဖို့ ပြည်သူတွေလှူတန်းတဲ့ငွေဟာလည်းကျပ်ငွေ (၃) သိန်း ထိကျောင်းသား တွေကကောက်ခံ ရရှိ ခဲ့ကြပါတယ်။ ဦးသန့် အရေးအခင်း ကြီးဟာ ခုနစ်ရက်တပါတ် အထိပြည်သူလူထုရဲ့ ထောက်ခံအားပေးမှုနဲ့ အရှိန်မြင့်သ ထက်မြင့်လာတာနဲ့အမျှ မဆလပါတီတွင်း၊ ကောင်စီတွင်း၊ တပ်မတော်တွင်း၊ ထောက်လှန်းရေးတပ်များ စသည်ဖြင့်ပြည် သူတွေဘက် ကို နည်း အမျိုးမျိုး နဲ့ပူးပေါင်း ပါဝင်လာကြပါတယ်။ ဥပမာအားဖြင့်ပါ တီဌာနချုပ်၊ ထောက်လှန်းရေးအစရှိသည်တို့ကနေ အစိုးရရဲ့ အတွင်းသတင်းတွေပေးပို့ လာကြတယ်။ ဒီအတွင်းသတင်းတွေကိုမှီ ပြီး စစ်ထောက်လှန်းရေး ၃၀၀ လောက်ကို တက္ကသိုလ်ဝင်း ထဲမှာတင် ကျောင်းသားနဲ့ ပြည်သူတို့ ပူးပေါင်းပြီးဖေါ်ထုတ်ဖမ်းစီးနိုင်ခဲ့တယ်။

၁၉၇၄ ဒီဇင်ဘာလ (၁၁) ရက်။

ဒီလိုနဲ့ဒီဇင်ဘာလ (၁၁) ရက်နေ့ အလုပ်သမားထုပါဝင်လာ ပြီး လူထုတိုက်ပွဲအရှိန်ကိုမြှင့်တင်ဖို့လုပ်နေချိန်၊ မနက် (၂) နာရီမှာ စစ်တပ်နဲ့လုံထိမ်း ပူးပေါင်း ပြီး ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကို ဝင်စီးပါတော့တယ်။ ကျောင်းသား၊ ရဟန်းရှင်လူရာ နဲ့ချီ အသတ်ခံခဲ့ရပြီး၊ ဆန္ဒပြသူ ၃၀၀၀ ခန့်ကိုဖမ်းဆီးကာ အင်းစိန်ထောင်မှာ အကျဉ်းချခဲ့ကြပါတယ်။ ဦးသန့် ရုပ်ကလ္လပ်ကိုလည်း အဓမ္မသိမ်းပိုက် လိုက်ပြီး နံနက်လင်းအားကြီးအချိန်မှာ ရွှေတိဂုံဘုရားခြေရင်း၊ ကန်တော်မင်ပန်း ခြံမှာရှိတဲ့ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းအုတ်ဂူနဲ့ ကပ်ရက်မှာ သင်္ဂြိုဟ် လိုက်ကြပါတယ်။ ထူးခြားတာကတော့ ဦးသန့် ဗိမာန်ကိုကျောင်းသားများ ကောက်ခံရရှိတဲ့ အများပြည်သူ လှူဒါန်း ခဲ့ကြတဲ့ငွေတွေနဲ့ တည်ဆောက်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါဟာလည်းကျောင်းသားနဲ့ ပြည်သူစည်းလုံးညီညွတ်မှုရဲ့ အမှတ်သင်္ကေတ တခုပါဘဲ။

၁၉၆၂ ခုနှစ် ဂျူ လိုင်လ (၇) ရက်နေ့ ကျောင်းသားတွေကို သွေးချောင်းစီးသတ်ဖြတ်ခဲ့ ပြီး နောက်တနေ့ မှာဘဲသမိုင်းဝင်ကျောင်း သားသမဂ္ဂအဆောက်အဦးကြီးကို ဗိုလ်နေဝင်းနဲ့ အပေါင်းပါစစ်အုပ်စုက မိုင်းထောင်ဖေါက်ခွဲပြီး၊ နောင်စစ်အာဏာကိုမဗီ ဆန်ဝန့်အောင်၊ ဖျက်စီးပစ်ခဲ့ကြတယ်။ ဦးသန့် အရေးအခင်းရဲ့ အစမှာ ဆလိုင်းတင်မောင်ဦး အပါအဝင်ကျောင်းသားခေါင်း ဆောင်တွေရဲ့ ဦးဆောင်မှုနဲ့ အတူ ၁၉၆၂ ခုနှစ်ဂျူလိုင်လ (၇) ရက်နေ့မှာ ကျဆုံးခဲ့တဲ့ ကျောင်းသားတွေကို ပြည်သူတွေနဲ့ အတူ အလေးပြု ခဲ့ကြတယ်။ ဦးသန့် အရေးအခင်းအဆုံးသတ်သွားတဲ့အခါမှာတော့ ဦးသန့် ဗိမာန်ဆိုတဲ့အဆောက်အဦတခုဟာ ထီးထီးမားမား ပေါ်ထွက်လာခဲ့ ပါတယ်။ ပြည်တင်းရင် မင်းမခံနိုင်ဆိုတာကိုပြသလိုက်တာဖြစ်တယ်။

ပြည်သူ့ အရေးတော်ပုံ ကြီး ရဲ့ ထွန်း ပြောင်တဲ့သ မိုင်းမှတ်တိုင်တခု။

၁၉၇၅-၇၆ စာသင်နှစ်။

ပြီးခဲ့တဲ့စာသင်နှစ်တွေမှာ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများ ဆူဆူပူပူဖြစ်ခဲ့ကြတာကိုဘဲ ကျောင်းသားတွေရဲ့နေ့စဉ် ကျောင်းတွင်း ကျောင်းပြင်၊ ကျောင်းဆောင်များမှာ စားရေးသောက်ရေးကစအဆင်မပြေတာတွေကြောင့်လိုလို စစ်အစိုးရရဲ့ မကြည်လင်တဲ့ သုံးသပ်ချက်အရပညာရေးဝန်ကြီးဦးခင်မောင်ဝင်း ကိုတက္ကသိုလ်အသီးသီးကို လှည့်လည်ပြီးကျောင်းသားတွေနဲ့ အပြန်အလှန် မေးမြန်းဆွေးနွေး ဖို့ စေလွှတ်ခဲ့ပါ တယ်။ စစ်အစိုးရ အနေနဲ့က ကျောင်းသားတွေ ရဲ့ နေ့ တဒူဝလိုအပ်ချက်တွေကို ဖြည့်စည်းပေး နိုင်ရင် တက္ကသိုလ် ကျောင်းသားများဆူဆူ ပူပူ ဖြစ်ခဲ့ကြတာတွေ ငြိမ်းအေးသွားမယ်လို့ ယုံကြည်ခဲ့ပုံရပါတယ်။

၁၉၇၅ ဂျွန်လ (၆) ရက်။

မှတ်မိသလောက်ကတော့ ပညာရေးတက္ကသိုလ်မှာ ပွဲဦးထွက်ဆွေးနွေးပွဲတခုလုပ် ပြီး ၁၉၇၅ ဂျွန်လ (၆) ရက်နေ့ မှာဘဲ တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင် ရန်ကုန်စက်မှုတက္ကသိုလ်ကို ပညာရေးဝန် ကြီးကိုယ်တိုင် လာဖို့အလှည့် ကြုံ ပါတော့တယ်။ တိုက်တိုက် ဆိုင်ဆိုင်လို့ဆိုရတာကအဲဒီနေ့ဟာ အရင်နှစ်က ဖြစ်ပျက်ခဲ့တဲ့ အထွေထွေအလုပ်သမားသပိတ်ကြီးရဲ့ နှစ်ပါတ်လည်နေ့ကြီး ဖြစ်နေပါတယ်။ ဆင်မလိုက်သင်္ဘောကျင်း၊ သမိုင်းခြည်မျှင်နှင့်အထည်စက်ရုံ စသည်တို့မှာ အလုပ်သမားအမြောက်အမြားနဲ့အ တူကျောင်းသားတစ်ချို့ ၁၉၇၄ ဂျွန်လ (၆) နဲ့ (၇) ရက်နေ့ များမှာသွေးမြေကျ အသက်စတေးခဲ့ ကြတာပူပူနွေးနွေး ဘဲရှိနေပါ သေးတယ်။ ပိုပြီးဆိုးတာကရန်ကုန်စက်မှုတက္ကသိုလ် မဆလ ရဲ့ လမ်းစဉ်လူငယ်အဖွဲ့ထဲက ကျောင်းသားတွေကို တိတ်တစိတ် ကြို တင်ညှိနှိုင်းထား ကြ ပြီး ဘယ်သူပြီးရင်ဘယ်သူ ဘာတွေပြောမယ်ဘာတွေ တင်ပြဆွေးနွေးမယ်ဆိုတာတွေ ဇာတ်တိုက် ထား ကြတဲ့သတင်းဟာ စက်မှု တက္ကသိုလ်ကျောင်းဆောင်တွေမှာ သတင်းပြန့်နှံ့ နေ ပြီး မဆလ ခေတ်တခုလုံးမှာ မဆလရဲ့ လုပ်ရိုး လုပ်စဉ်အတိုင်း ဒီလိုဟန်ပြအတုအယောင်ဆွေးနွေး ပိုင်းကျင်းပ ပြီး အလုပ်သမားနဲ့ လယ်သမားထု ကို လိမ်လည်ခဲ့သလို ကျောင်းသားထုကို လိမ်ညာစေါ်ကားဖို့ကြံစည်မှုအပေါ် ကျောင်းသားထုဟာ ဒေါသူပုန်ထနေကြပြီးဖြစ်တယ်။ ဆွေးနွေးပွဲကို စက်မှုတက္ကသိုလ်ခမ်းမထဲမှာကျင်းပခဲ့ပြီး စင်မြင့်ပေါ်မှာ တော့ ရန်ကုန်စက်မှုတက္ကသိုလ်ပါမောက္ခချုပ် ဒေါက်တာ အောင်ကြီးနဲ့ပညာရေးဝန်ကြီး ဒေါက်တာခင်မောင်ဝင်း နဲ့နိုင်ငံတော် ကောင်စီဝင် ဒေါက်တာလှဟန်တို့အဖွဲ့ က နေရာ ယူထား ကြပါ တယ်။ ဒါပေမဲ့ မဆလအတွက်မှန်းချက်နဲ့နှမ်းထွက်မကိုက် ဖြစ်သွားခဲ့ပါတယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ပွဲဦးထွက်ပြောဖို့လမ်းစဉ်လူငယ်က ဇာတ်တိုက်ရွေးချယ်ထားတဲ့ ကျောင်းသား တစ်ချို့ သာပြောလိုက်ရပြီး နောက်ပိုင်း ကျောင်းသားထုထဲက တစ်ယောက်ပြီးတစ်ယောက် စစ်အစိုးရကိုတစ်တစ်ခွခွ စတင် ဝေဖန် ပြော ဆိုလိုက်ကြတာ အားလုံးကျောင်းသားအယောက် သုံးဆယ်လောက်ကပြောဖြစ်ခဲ့ကြပါတယ်။

“အလုပ်သမားတွေက ဆန်တောင်းတယ်၊ ခင်ဗျားတို့ ကကျည်ဆန်ပေးတယ်။” - ကိုသိမ်းလွင်၊ စက်မှု။

“ကျောင်းသားအခြင်းခြင်း သွေးဝမ်းကွဲအောင် တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် မယုံသင်္ကာဖြစ်အောင် အပြန်အလှန်ထောက် လှမ်းခိုင်းတာတွေ ရပ်တန်းကရပ်ပေးပါ” - ကိုစိုးရန်၊ လျှပ်စစ်။

“ကျောင်းသားတွေ ဆန္ဒပြတိုင်း ချင်းစစ်သား တွေက ပြစ်တယ်လို့ထင် ယောင်ထင် မှား ဖြစ်အောင်၊ ချင်းလက် နက်ကိုင် တပ်ရင်းတွေရဲ့ အမှတ် တံဆိတ်နဲ့စစ်သား တွေကိုသုံးခဲ့တယ်၊ ဒါဟာ တိုင်းရင်းသား ခြင်းစိတ်ဝမ်းကွဲ အောင် လုပ်တာဖြစ်တယ်။ ဒီလိုလုပ်ရပ်တွေကို ရပ်တန်းက ရပ်ပေးပါ။” ဆလိုင်းကစ် (ပ်)၊ ဗိသုကာ။

မဆလရဲ့ အတုအယောင် ဆွေးနွေးပွဲကြီးဟာ ကျောင်းသားထုရဲ့ ရဲရဲတောက်ရင်ဖွင့်ကြတဲ့ ဒီမိုကရေစီဟစ်တိုင်အသွင်ကို ပြောင်း သွားပြီး “ဆွေးနွေးပွဲကြီး” ပြီးဆုံးသွားတဲ့အချိန်မှာဘဲ ဆန္ဒပြပွဲစတင်ပါတော့တယ်။ အမှန်မှာတော့ ပညာရေးဝန်ကြီး ဦးခင်မောင်ဝင်း ဟာ စက်မှုတက္ကသိုလ် “ဆွေးနွေးပွဲကြီး” ပြီးရင်၊ သမိုင်းကျောင်းဆောင်တွေစီကို သွားရောက်ပြီး ကျောင်းသား တွေနဲ့ဆက်လက် “ဆွေးနွေး” ဖို့ ပါဘဲ။ ဒါပေမဲ့ ရန်ကုန်စက်မှုတက္ကသိုလ် ကျောင်းသားတွေရဲ့ ဒီမိုကရေစီဟစ်တိုင်က ပေးလိုက် တဲ့ဒါဏ်ရာ ဒါဏ်ချက်တွေကြောင့် သူ့ခမြာမှာ သမိုင်းကျောင်းဆောင်တွေစီက ကျောင်းသားတွေကို မရင်ဆိုင်ရဲလောက် အောင်ဖြစ်သွားရပြီး၊ အဲဒီ “ဆွေးနွေးပွဲကြီး” ကိုဖျက်သိမ်း တိမ်းရှောင်သွားခဲ့တယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် သူဟာအင်မတန် ကံကောင်းသွားတယ်လို့ဆိုနိုင်ပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ဦးသန့် အရေးအခင်းမှာ မဆလထောက်လှမ်းရေးတွေက အမိ မဖမ်းနိုင်ခဲ့တဲ့ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် ဆလိုင်းတင်မောင်ဦးဟာ ဝန်ကြီးလာမဲ့သမိုင်း ကျောင်းဆောင်က အားကစားရုံမှာ ကြိုတင်ရောက်နှင့် စောင့်စိုင်းနေခဲ့လို့ ပါဘဲ။ ဆလိုင်း

တင်မောင်ဦး ဟာဦးသန့် အရေးအခင်းပြီးတော့ မြေပေါ်တစ်လှည့် မြေအောက် တစ်လှည့်ပြည်သူတွေကြားမှာ တိမ်းရှောင် ပုန်းအောင်းနေခဲ့တာ ဖြစ်ပြီးသွေးစွန်းခဲ့တဲ့ဂျွန် (၆) ရက်နဲ့(၇) ရက် အလုပ်သမားရေးအခင်း နှစ်ပါတ်လည်နေ့ အထိမ်းအမှတ်ဆန္ဒပြပွဲကို ဖန်တီးဦးဆောင်ဖို့ အတွက်စွမ်းအားအပြည့်နဲ့မြေပေါ် ကိုပြန်လာခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုဆလိုင်းတင်မောင်ဦးကို စစ်ထောက်လှမ်းရေးတွေ ရဲ့မျက်စေ့အောက်ကနေလွတ်မြောက်အောင် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပေးခဲ့တဲ့သူတွေထဲမှာ သူနဲ့အင်းစိန်ထောင်ထဲမှာ သိကျွမ်းရင်းနှီးခဲ့ကြတဲ့ ချင်းကျောင်းသားခေါင်းဆောင် ဇလျာထန်း နဲ့ မွတ်စလင်ခေါင်းဆောင် ကိုမောင်မောင်လွင် (ခ)အာဇမ်းတို့ဟာ အရေးပါခဲ့ကြပါတယ်။ ရန်ကုန်မြို့ထဲမှာ ရုပ်ဖျက်သွားလာရာမှာ ဇလျာထန်းနဲ့ သူ့နီးစပ်ရာချင်းမိသားစုဝင်တွေကတာဝန်ယူခဲ့ကြပြီး၊ ဆလိုင်းတင်မောင်ဦးယိုးဒယား မြန်မာ နယ်စပ် လွတ်မြောက်နယ်မြေကိုခေတ္တပုန်းရှောင်ရာမှာတော့ ကိုမောင်မောင်လွင် ကိုယ်တိုင်က လိုက်ပါပို့ဆောင်ပေးခဲ့ပါတယ်။ ယိုးဒယားနယ်စပ်အသွားကျုံဒိုးအရောက်မှာ စစ်ထောက်လှမ်းရေးတွေက လူဝင်လူထွက် စစ်ဆေးတာနဲ့ကြုံတွေ့ခဲ့ကြရပေမဲ့ သူတို့ အလှည့် မရောက်ခင်မှာပဲ ကရင့် တော်လှန်ရေး တပ်တွေ က ဝင်တိုက်တာနဲ့ကြုံကြိုက်တဲ့ အတွက် စစ်အစိုးရ တပ်နဲ့ကရင့်တော်လှန်ရေးတို့ ရှုန်းရင်းဆန်ခတ်ဖြစ်ပွားခိုက်မှာသီသီလေးလွတ်မြောက်ခဲ့ကြပါတယ်။[2]

ပညာရေးဝန်ကြီး ဦးခင်မောင်ဝင်း သမိုင်းကျောင်းဆောင်တွေစီကိုလာဖို့ အစီအစဉ်ဖျက်သိမ်းလိုက်ပြီး ဒီမိုကရေစီဟစ်တိုင်က နေအောင်ပွဲခံခဲ့ကြတဲ့ ရန်ကုန်စက်မှုတက္ကသိုလ်ကျောင်းသား တစ်ချို့ရောက်လာကြတဲ့အခါမှာ အင်အားစုနှစ်ခု ပေါင်းစပ်သွားပြီးကျောင်းသားဆန္ဒပြပွဲ အရှိန်မြင့်လာခဲ့ပါတယ်။ အရင်နှစ်အလုပ်သမားအရေးအခင်းအပြီးမှာ သမိုင်းကျောင်းဆောင်များ ကနေ သမိုင်းချည်မျှင်နှင့် အထည်စက်ရုံများရဲ့ အလုပ်သမားဝင်းရှိရာ ရန်ကုန်အင်းစိန်လမ်းမကို ထွက်တဲ့လမ်းကို စစ်အစိုးရက နောင်ကို ကျောင်းသားနဲ့အလုပ်သမားအလွယ်တကူမပေါင်းမိအောင် ရည်ရွယ်ပြီးအုတ်တံတိုင်းတည်ဆောက်ကာရံခဲ့ပါတယ်။ ဆလိုင်း တင်မောင်ဦး ဟာ ကျောင်းသား ထုအင်အား နဲ့အဲဒီအုတ်တံတိုင်းကို ဖြို ခွဲပြစ်လိုက်တယ်။ ပြီးတော့ဆန္ဒပြကျောင်းသား ထုကိုဦးဆောင်ပြီး ရန်ကုန်အင်းစိန်လမ်းမဆီကိုခေါ်ဆောင်လာခဲ့တယ်။ ဆန္ဒပြကျောင်းသားတွေဟာ ရန်ကုန်ဝဋ္ဋာနဲ့သိပ္ပံ တက္ကသိုလ်ဘွဲ့ နှင်းသဘင်ခမ်းမမှာ သပိတ်စခမ်းဖွင့် ပြီ းဆက်လက်ဆန္ဒပြကြပါတယ်။နောက်ပိုင်းရက်တွေမှာတော့ အလုပ်သမားတစ်ချို့ လဲပါဝင် ပူးပေါင်းခဲ့ကြ ပြီးကျောင်းသားအမြောက်အမြား ကိုအကျဉ်းချထား တဲ့ အင်းစိန်ထောင်စီကို ချီတက်ကြ ပါ တယ်။ “အင်းစိန်ထောင် ကို ချဲ့ပစ်၊ ချဲ့ပစ်။” “အမေကမွေး၊ ထောင်ကကျွေး”ဆိုတဲ့စစ် အာဏာရှင်တွေရဲ့ ပြည်သူကို ခြိမ်းခြောက်အုပ်ချုပ်ရာမှာ ထိထိ ရောက် ရောက် အသုံးပြုခဲ့တဲ့ “ထောင်” ဆိုတဲ့ဖိနှိပ်ရေး ကိရိယာ ကိုမကြောက်ဘူးဆိုတာ ပြသခဲ့ကြပါတယ်။ ရဲရဲတောက် ကြွေး ကျော် သံ တွေနဲ့ လောကတခွင်လုံးကိုပဲ့တင်ထပ်စေခဲ့ပါတယ်။

ထောင်ထဲကအလုပ်သမားနဲ့ကျောင်းသားတွေကလည်းအာဏာရှင်တွေရဲ့ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်တဲ့ အကျဉ်းထောင်ထဲမှာ အညှင်းပန်း အနှိပ်စက်ခံနေကြရပေမဲ့ အမှန်တရားအတွက် ကြောက်တရားကင်းမဲ့တာကိုပြသပြီးလိုက်လံကြွေးကျော်ကြ ပါတယ်။ ဆန္ဒပြကျောင်းသားတွေကလည်း အင်းစိန်ထောင်ကိုဖွင့်ပေး ဖို့ သူ တို့ ကိုဖမ်း ဖို့တောင်းဆိုခဲ့တာဖြစ်တယ်။ဆန္ဒပြကျောင်းသားတွေဟာ ညနေပိုင်းမှာ သပိတ်စခမ်းကို ရွှေတိဂုံဘုရားပေါ်သို့ရွှေ့ ကြ ပြီးတညလုံးဆန္ဒပြခဲ့ကြတယ်။ မနက် လင်းအားကြီးချိန်မှာစစ်တပ်က စစ်ဖိနပ်တွေ မချွတ်ပဲရွှေတိဂုံဘုရားပေါ်ကို ရိုင်းရိုင်းစိုင်းစိုင်းတက်လာကြပြီးကျောင်းသားတွေကို မတရားဖမ်းစီးခဲ့ကြတယ်။ ကျောင်းသားတွေကိုစစ်လော်ရီကား (၈) စင်းတိုက်ပြီး အင်းစိန်ထောင်ကိုခေါ်ဆောင်သွားကြပါတယ်။ လမ်းတလျှောက်မှာ အဖမ်းခံ ကျောင်းသားတွေဟာ စစ်အစိုးရဆန့်ကျင်ရေးကြွေးကျော်သံတွေကို မရပ်မနားကြွေးကျော်သွား ကြတယ်။ ကျောင်းသား၁၅၀ခန့် အဖမ်း ခံခဲ့ရပြီး အင်းစိန်ထောင်အဝင်မှာတော့ အဝင်လမ်းဟိုဖက်ဒီဖက်မှာ ထောင်ဝါတာတွေ က ကြို တင်စောင့် နေကြ ပြီး နံပါတ် တုတ်နဲ့ ရက်ရက် စက်စက်ဝိုင်းရိုက်ကြပါတယ်။

၁၉၇၆ မတ်လ (၂၃)ရက်။

မှိုင်း ရာပြည့် အရေးအခင်း

သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းရဲ့ ရာပြည့်မွေး နေ့အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် ရွှေတိဂုံဘုရားခြေရင်းက သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းရဲ့ အုတ်ဂူဆီကိုချီတက်ဂါရဝပြုကြ ဖို့ မြေအောက်ကျောင်းသားသမဂ္ဂ တက္ကသိုလ်များရန်ကုန်က စီစဉ်ထားပြီးဖြစ်သလို တစ်ခြားကျောင်းသား အဖွဲ့ အစည်းတွေကလည်း သူ တို့ နည်းသူ တို့ဟန်နဲ့စီစဉ်ထားကြတယ်။ မြေအောက်ကျောင်းသားသမဂ္ဂ တက္ကသိုလ်များ ရန် ကုန်ဟာ တိုက်ပွဲအတွေ့ အကြုံ တွေရင့်ကျက်ခဲ့တဲ့ ဝါရင့်ခွတ်ဒေါင်း (ကိုနေဝင့်မော်) ကိုယ်တိုင် ဦးဆောင်ခဲ့ပြီးအများအားဖြင့် အဲဒီကာလမှာ မော်စကိုပြန်လို့ရေပန်းစားသမုတ်ခေါ် ဝေါ် ကြတဲ့ ဦးသန့် အရေးအခင်းမှာ အဖမ်းခံကြရပြီးအင်းစိန် ထောင်ကနေ ပြန်လွတ်လာကြတဲ့ တက္ကသိုလ်ပေါင်းစုံက ထောင်ထွက်တွေနဲ့ဖွဲ့စည်းထားတာ ဖြစ်တယ်။ ၁၉၇၅ ဂျွန်လ ကာလ မြေအောက်လှုပ်ရှားမှုတွေမှာ လက်ဝဲကျောင်းသားသမဂ္ဂဆိုတဲ့အမည် အောက်မှာလှုပ်ရှားခဲ့ကြတဲ့သူတွေဖြစ်ပါတယ်။ သခင်ကိုတော်မှိုင်းရာပြည့် ရက်နီးလာတဲ့အခါမှာ

စက်မှုတက္ကသိုလ်ကအစဉ်အလာကြီးမားခဲ့တဲ့ ခွတ်ဒေါင်း ရဲဘော်ကဗျာဆရာ ကိုတင်အေးကြူ တို့အုပ်စုနဲ့ပေါင်းမိခဲ့ကြပါတယ်။ ကလောင်အမည် ညိုမှိုင်းလွင် ဖြစ်တဲ့ ကိုတင်အေးကြူ ကို ကျောင်းသား လောကမှာ မှိုင်းကြီးလို့လူသိများခဲ့ပါတယ်။ ကိုတင်အေးကြူ ဟာ၁၉၇၄ ဇွန်လ (၆) ရက် အလုပ်သမား တိုက်ပွဲမှာတက်တက် ကြွကြွပါဝင်ခဲ့ပြီးနောက်ပိုင်းမှာပျောက်ဆုံးနေခဲ့တဲ့အတွက် ခွတ်ဒေါင်းရဲဘော်တွေက အလုပ်သမားတိုက်ပွဲမှာ ကျဆုံးသွား ခဲ့တယ်လို့ ယူဆခဲ့ကြတယ်။ မှိုင်းကြီးအမှတ်တရ ကဗျာတွေစက်မှုတက္ကသိုလ်မှာလှို့ဝှက် ဖြန့်ဝေပြီးဂုဏ်ပြု ခဲ့ကြတယ်။ မှိုင်းရာပြည့်နီးကာမှ ကိုတင်အေးကြူ တစ်ယောက် ဘွား က နဲ့ ပြန်ပေါ်လာတော့အား လုံးအံ့အား လဲသင့်ပျော်လဲပျော် ခဲ့ကြရပါတယ်။ ဒီကာလတွေမှာ ကိုတင်အေးကြူ ဟာပြည်သူတွေရဲ့ ရင်ခွင်ထဲမှာခိုလှုံတိမ်း ရှောင်နေခဲ့တယ် ဆိုတာကို သိရတော့ဝမ်းပမ်းတသာကြို ဆိုလိုက် ကြပါတယ်။မတ်လ (၂၃) ရက်နေ့ မနက်စောစောရှစ်နာရီလောက်ကစ၊ စါတွေပို့စကာဒ်တွေကြို တင်ဖြန့် ဝေပြီးတပ်လှန့် ထား ပြီး ဖြစ်တဲ့အ တိုင်း စက်မှုတက္ကသိုလ်ရဲ့ ဆင်ဝင်အောက်မှာကျောင်းသားထု စုရုံးနေကြပြီဖြစ်တယ်။ ကျောင်းသားထုထဲမှာ တော့ချီတက်ပွဲကို ဦးဆောင်ဖို့ ရွေးချယ် ထား ပြီးဖြစ်တဲ့ ကိုတင်အေးကြူ နဲ့ အတူ ကိုသန်းလင်း၊ ကိုဝင်းမြင့် (နောင်တွင်ဝင်းမင်းထွေးကလောင်နံမည်ဖြင့် စတီရီရို သီချင်းများရေးသည်)၊ ကိုမောင်မောင် (မန္တလေး) (ကိုခင်မောင်တိုး၏သီချင်းများနောင်တွင်ရေး)၊ ကိုတင့် အောင် နဲ့ ကျွန်တော်တို့ တစ်တွေ နေရာယူထားကြပြီးဖြစ်တယ်။ အဲဒီမနက် စက်မှုတက္ကသိုလ်ရဲ့ ဆင်ဝင်အောက်မှာ စုရုံးလာ ကြတဲ့ကျောင်းသားထုဟာ ကျောင်းဆင်ဝင်အောက်ရှိ အဲဒီနေ့ အစိုးရထုတ်သတင်းစာတွေကို ပိုင်းအုန်ဖတ်ရှုရင်း၊ စိတ်လှုပ်ရှားကြရတဲ့အကြောင်းတခုကတော့ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် ဆလိုင်းတင်မောင်ဦး နဲ့ ကိုမြင့်စိုးတို့ကို သခင်ကိုယ် တော်မှိုင်း ရာပြည့်ချီတက်ဆန္ဒပြပွဲကိုဖန် တီးဦးဆောင်ဖို့အတွက် မြေအောက် ကနေပြန် အလာမှာ ဆန္ဒပြပွဲမှာအသုံးပြု ဖို့ အတွက် လုပ်ထားတဲ့ခေါင်းစီးများနဲ့ အတူအရင်ညကဖမ်းဆီးရမိကြောင်း ဓာတ်ပုံများနဲ့ အတူသတင်းစာခေါင်းကြီးပိုင်းမှာ ပါလာတာဖြစ်ပါတယ်။ ကျောင်းသားထုထဲကတော်တော်များများက ခေါင်းဆောင်တွေအဖမ်းခံရလို့ ချီတက်ပွဲကြီးဘယ်လို ဖြစ်မယ်ဆိုတာ ဝေခွဲမရဖြစ်နေချိန်မှာဘဲ၊ သတ်မှတ်ထားတဲ့အ ချိန်ရောက်တော့ ကိုသန်းလင်း ကစတင်ပြီးကြွေးကျော်သံ တွေကိုစတင်ဖြန့်ဝေလိုက်တဲ့အချိန်မှာအား လုံးအုတ်အုတ်ကျက်ကျက်ဖြစ်သွားကြတယ်။ ကိုတင်အေးကြူ ကစတင်ပြီးကြွေးကျော်သံတွေကို ဖတ်ကြားသွားပြီး၊ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းအုတ်ဂူဆီကိုချီတက်ကြရာမှာ အခုဝေ ငှထား တဲ့ ကြွေးကျော်သံများ ကိုသာ ကြွေးကျော်ကြဖို့နဲ့ တစ်ခြားကြွေး ကျော်သံများအဆိုတင်သွင်းလိုသူရှိပါက အဆိုသွင်းကြပါရန်ဖိတ်ခေါ် လိုက်ပါတယ်။ ကျောင်းသားထဲကတစ်စုံတစ်ရာအဆိုတင်သွင်းမှုမရှိတဲ့ အတွက်ဖြန့် ဝေထားတဲ့ ကြွေး ကျော်သံတွေကိုအတည်ပြု ဖြစ်သွားပြီး ကိုတင်အေးကြူ ကတိုင်တည်ပြီးစတင်ကြွေးကျော်ကြပါတယ်။ ကြွေးကျော်သံတွေကတော့ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းကိုဂါရဝ ပြု တဲ့ကြွေးကျော်သံများသာဖြစ်ပြီး စစ်အစိုးရကိုဆန့်ကျင်တဲ့ကြွေးကျော်သံတွေ တမင်သက်သက်ချန်လုပ်ထားတာဖြစ်တယ်။ ကြို တင်စီ စဉ်ပြီးသားဖြစ်တဲ့အတိုင်း ဟီးနိုးဘာစ်ကားတွေကိုတားပြီး ရန်ကုန်ဝဇ္ဇာနဲသိပ္ပံတက္ကသိုလ်ဖက်ကို ဦးတည်ပြီးတစ်စင်း ပြီးတစ် စင်း ထွက်ခွာသွားကြပါတယ်။

ရန်ကုန်ဝိဇ္ဇာနဲ့ သိပ္ပံတက္ကသိုလ်မှာတော့ ဆလိုင်းတင်မောင်ဦးရဲ့ ညီမဖြစ်သူ မိုင်ပိုပို နဲ့ ညီဖြစ်သူ ဆလိုင်း လှရွှေ တို့ က ဦးစီးပြီး ကျောင်းသားတွေ ကိုစုရုံးထား တာမို့ ရန်ကုန်စက်မှုတက္ကသိုလ်ကကျောင်းသားတွေ အရောက်မှာအင်အားစုနစ်ခု ပူးပေါင်းသွားကြပါတယ်။ မိုင်ပိုပို ကတော့ အဲဒီအချိန်က ၁၈နစ်အရွယ် ဆယ်တန်း ကျောင်းသူ၊ ဆလိုင်းလှရွှေက ၁၅ နှစ် အရွယ် (၉) တန်း ကျောင်းသား ဖြစ်ကြပေမဲ့ သူ တို့ အစ်ကို ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် ဆလိုင်း တင်မောင်ဦး အဖမ်း ခံရ တာကို အဲဒီနေ့မတိုင်မီ (၂၂ မတ်လ) ည (၈) နာရီ မြန်မာ့အသံမှ သတင်းကြေညာ ချက်မှာ ကြားလိုက်ရတော့ မှိုင်းရာပြည့် ချီတက်ဆန္ဒပြပွဲအစီအစဉ် ကြီးပျက်စီးသွားမှာကို မကြည့် ရက်နိုင်တာ မို့ သူတို့ မောင်နှမ နစ်ဦးဟာ ရန်ကုန် ဝဇ္ဇာနဲ့သိပ္ပံတက္ကသိုလ် ဝန်းထဲ ကို ၂၃ မတ်လ မနက် စောစောမှ ဝင်ပြီး ကျောင်းသားတွေကို မှိုင်းရာပြည့်ပွဲချီ တက်ကြဖို့ ပြောင်ပြောင်တင်းတင်း စတင်စည်းရုံးခဲ့ပါတယ်။

အမှန်မှာ၊ ၂၁ မတ်လနေ့မှာပဲ ဆလိုင်းတင်မောင်ဦး ရဲ့မိဘနှစ်ပါးနဲ့ အတူ၊ အသက်ပြည့် ပြီးဖြစ်တဲ့ မိုင်ပိုပို နဲ့ မောင်နှမ သုံးဦးအပြင် အသက်မပြည့်သေးတဲ့ ၅နှစ်ကနေ ၁၁ နှစ် အရွယ်သာရှိကြသေးတဲ့ တခြား မောင်နှစ်မ (၄) ဦးကိုပါ အလုံလမ်းရှိ ထောက်လှမ်းရေး (၇) မှာ ဖမ်းစီး ခေါ်ယူစစ် ဆေး ခဲ့ ကြ တာ ဖြစ်တယ်။ ဆလိုင်းတင်မောင်ဦး ဟာမြေအောက်ကနေပြန်လာပြီး မှိုင်းရာပြည့် ချီတက်ပွဲကိုဦးဆောင်ဖို့ ရန်ကုန်မြို့ထဲကိုတိတ်တိတ်ပုံးဝင် ရောက်လာပြီဆိုတာကို စစ်ထောက်လှမ်းရေးကသတင်းရရှိထားပြီးဖြစ်တယ်။ စစ်ထောက်လှမ်းရေးတွေက ဆလိုင်းတင်မောင်ဦးဘယ်မှာ ရှိတယ်ဆိုတာကို အပူတပြင်းသိခြင်နေတာဖြစ်တယ်။ ဆလိုင်းတင်မောင်ဦးရဲ့ မိသားစုဝင် အားလုံးကို တခန်းစီခွဲပြီး စစ်ဆေးကြတယ်။ အကြီး တွေကိုတော့ အပေါ်ထပ်မှာ စစ်ဆေးပြီး ကလေးတွေကို အောက်ထပ်မှာထားပါတယ်။ ကလေးတွေကိုရက်ရက်စက်စက် ရိုက်ပြီး စစ်ဆေးရာမှာ ၁၁ နှစ် အရွယ်သာ ရှိသေးတဲ့ ဆလိုင်းသန့်ဇင် ဟာ ကြမ်းပြင်ပေါ်ကိုလဲကျသွားပါတယ်။ လဲကျနေတာကိုပဲမညှာမတာ သူ့ခေါင်းပေါ်ကို စစ်ဖိနပ်နဲ့ ထပ်ပြီး တက်နင်းထားပါတယ်။ တခြားကလေးတွေလဲ စိတ်တွေ ခြောက်ခြား ပြီးငယ်သံပါအောင် အော်ငို ကြပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ဆလိုင်းလှရွှေက အပြစ်မဲ့တဲ့

ကလေးတွေ ကို ဘာမှမလုပ်ပါနဲ့ စစ်ခြင်ရင် ကျွန်တော်တို့ကိုလာစစ်ပါလို့ အပေါ်ထပ်ကနေလှမ်း အော်လိုက်တော့ ကလေးတွေကို စစ်ဆေးတာတွေရပ်တန့်သွားပါတယ်။ အဲဒီနေ့ညမှာပဲ မိဘနစ်ပါးကလွဲ ပြီး အားလုံးကိုအိမ်ပြန်ပို့လိုက်ပါတယ်။ မိဘနစ်ပါးကိုတော့ ပြန်ပေးဆွဲထားလိုက်ကြပါတယ်။

မတ်လ (၂၂) နေ့ည မှာ မြန်မာ့အသံ ရေဒီယိုကနေ ဆလိုင်းတင်မောင်ဦးကို ဖမ်းစီးရမိကြောင်းသတင်းကြေညာ ချက်ကိုကြားသိကြတဲ့ အချိန်မှာ တော့ ညီအစ်ကိုမောင်နှစ်မတွေအားလုံး ဖက်ပြီး ငိုကြပါတယ်။ အဲဒီအခိုက်အတန့် မှာ မိုင်ပိုပိုဟာ သူ့မျက်ရေတွေကိုသုတ်ပြီး သူ့အစ်ကို ဆလိုင်းတင်မောင်ဦးရဲ့မပြီးဆုံးသေးတဲ့ တိုက်ပွဲ ကို ဆက်လက် ဆင်နွှဲဖို့ သန္နိဌာန်ချလိုက်ပါတော့တယ်။

မတ်လ (၂၃) ရက် မနက်စောစောပိုင်းမှာ ပဲ မိုင်ပိုပိုဟာ သူ့ရဲ့မောင်ဖြစ်သူ ဆလိုင်းလှရွှေ နဲ့ အတူ ရန်ကုန်ဝိဇ္ဇာနဲ့သိပ္ပံတက္ကသိုလ် ဝန်းထဲကိုဝင်ရောက်ခဲ့တယ်။ မိုင်ပိုပိုက သူနဲ့ ပါလာတဲ့ ဝီစီလေးကို မှုတ်လိုက်တဲ့အခါမှာ ကျောင်းသား တွေက ကြောင် ပြီးဝိုင်း ကြည့် နေကြတယ်။ “ဒီနေရာဒီ ကျောင်းဆောင်တွေဟာ ကျမတို့နောင်တော် ကျောင်းသားတွေ ခေတ်အ ဆက်ဆက် ဖေါက်ပြန် တဲ့အစိုးရတွေကို သတ္တိရှိရှိ တော်လှန်ခဲ့ကြတဲ့ သမိုင်းဝင်နေရာတွေဖြစ်တယ်၊ ဒီနေ့ ကျမတို့ဟာ မှိုင်းရာပြည့်ချီတက်ပွဲကိုဆင်နွှဲကြမယ်။ ဒီစစ်အစိုးရပြုတ်ကျတဲ့အထိကျမတို့တိုက်ပွဲဝင်ကြမယ်” ဆိုပြီး မိုင်ပိုပိုကပြော လိုက်တော့ အဆောင်ပေါ်က ကျောင်းသား တွေပါ ဆင်း လာကြတယ်။ ကျောင်းသားတွေ က မိုင်ပိုပို တို့မောင်နမ နဲ့ အတူ ချီတက်ပွဲကိုဆင်နွှဲဖို့ ဆင်းလာကြ တဲ့ အချိန်မှာ မိုင်ပိုပို ဟာ ဝမ်းသာလွန်းအားကြီးပြီး သူ့ပါးပြင်ပေါ်ကိုမျက်ရေတွေလိမ့်ဆင်းလာတယ်။ သူတို့မောင်နှစ်မဟာ ကျောင်းသား တွေကို အားမာန် အပြည့်နဲ့ ဆက်လက်ပြီး မှိုင်း ရာပြည့်ပွဲ ချီတက် ကြဖို့ ဖိတ် ခေါ် ခဲ့တယ်။ ကျောင်းသူတွေပါ ပါဝင်လာကြတယ်။

ကိုတင်အေးကြူ အစရှိတဲ့ တစ်ခြားကျောင်းသားခေါင်းဆောင်တွေနဲ့ အတူလက်တွဲပြီး မိုင်ပိုပိုတို့မောင်နမ ဟာ ချီတက်ပွဲကြီးကို အရှေ့ဆုံးက နေဦးဆောင်သွားပါတယ်။ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းကို ဂါရဝပြု ကြ ပြီး ကျောင်းသားတွေဟာဝဇ္ဇာနဲ့ သိပ္ပံ တက္ကသိုလ် ကိုပြန်လာ ကြပါတယ်။ ဘွဲ့နှင်းသဘင်ခမ်းမရှေ့ ကိုရောက်လာကြတဲ့အချိန်မှာ ကျောင်းသားတွေက လက်ရှိ မဆလစစ်အစိုးရကို ဆန့်ကျင် ကြောင်းကြေညာပြီး စစ်အစိုးရ ဆန့်ကျင်ရေးကြွေးကျော်သံ တွေကိုစတင်ကြွေးကျော်ကြပါတယ်။ စစ်အစိုးရက အဲဒီည (၈) နာရီ မှာမြန်မာ့အသံကနေ ကြေညာပြီးတက္ကသိုလ်ကျောင်းများကို ပိတ်လိုက်ပါတယ်။ တဆက်ထဲမှာပဲ မှိုင်းရာပြည့်ချီတက်ပွဲကို သူတို့ ဖမ်းစီးထားတဲ့ ဆလိုင်းတင်မောင်ဦး ရဲ့နမဖြစ်သူ မိုင်ပိုပိုက ဦးဆောင်ကြောင်းသတင်းကြေညာချက်မှာဖေါ်ပြခဲ့တယ်။ နောက်တနေ့ ကျောင်းသားတွေလူစုကွဲသွား တဲ့အခါမှာကိုတင်အေးကြူ ကိုသန်းလင်း၊ ကိုဝင်းမြင့် စတဲ့ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်တွေ ကို ကြည့်မြင်တိုင်ဆိပ်ကမ်းမှာ စစ်အစိုးရက ဖမ်း စီး လိုက်ပါတယ်။ မိုင်ပိုပို တို့ မောင်နှစ်မဟာတခြားကျောင်းသားတချို့ နဲ့ အတူ၊ လူထု တိုက်ပွဲ နဲ့ပေါင်းစပ်ပြီးဆက်လက်တိုက်ပွဲဝင်ဖို့ကျိုးစားခဲ့ကြပေမဲ့ မအောင်မြင်ခဲ့ဘူး။ သူတို့ တတွေ သံရုံးတခုမှာခိုလှုံဖို့ကျိုးစားနေချိန်မှာ စစ်ထောက်လှမ်းရေးကဖမ်းစီးခေါ်ဆောင်သွားပါတော့တယ်။

၁၉၇၆ ခု၊ ဂျွန်လ ၂၆ ရက်နေ့ (နံနက် ၄နာရီ)။

အင်းစိန်ထောင်မှာ စစ်အစိုးရက ဆလိုင်းတင်မောင်ဦး ကိုစစ်ခုန်ရုံးနဲ့ အကျဉ်း နည်းစစ် ဆေးပြီး လျှို့ ဝှက်စွာ ကြိုးပေးသတ်ဖြတ်ခဲ့တယ်။ စစ်အစိုးရက ဆလိုင်းတင်မောင်ဦး ကိုကြိုးပေးသတ်လိုက်တဲ့အခါမှာ သူ့ ကိုထားခဲ့တဲ့ ကြိုးတိုက်နံရံပေါ်မှာတော့ “**ညီမလေးမိုင်ပိုပို အတွက် အစ်ကိုကြီး ဂုဏ်ယူပါတယ်**” ဆိုတဲ့စာတန်းလေးဟာ အထင်းသားကျန်ရစ်ခဲ့ ပါတယ်။

ဆလိုင်းကစ် ပ် (ချင်းပြည်)
ဟမ်းဘတ်၊ ဂျာမဏီ။
(၂၃) မတ်လ ၂၀၁၀။

နောက်ဆက်တွဲ

မှတ်ချက်။ ဒီဆောင်းပါး ပထမမူရင်း ကို စစ်အစိုးရက ဆလိုင်းတင်မောင်ဦးကို ကြိုးပေးသတ်လိုက်တဲ့ အနှစ် (၃၀) မြောက်အထိမ်း အမှတ် အဖြစ် ရေးခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ ဆလိုင်းတင်မောင်ဦးနဲ့ တကွပြည်သူ့ လွတ်မြောက်ရေး အရေးတော်ပုံကြီးအတွက် အသက်ပေး လှူ စတေး သွားခဲ့ကြတဲ့ ခွတ်ဒေါင်းရဲဘော်များအားလုံးကို ဒီဆောင်းပါးနဲ့ အလေးပြုလိုက်ပါ တယ်။

ဝန်ခံချက်။ ဒီဆောင်းပါးကို ရေးသားရာမှာလွန်ခဲ့တဲ့အနှစ် (၃၀) လောက်ကအဖြစ်အပျက်တွေကို မှတ်မိသလောက် နဲ့ အချက်အ လက်တွေ့ ပြန်လည်စုဆောင်းရာမှာ လည်းလက်လှမ်း မှီသလောက်သာစု ဆောင်းနိုင်ခဲ့ပြီး စိတ်ရှိတိုင်းကျယ် ကျယ်ပြန့်ပြန့်မစုဆောင်းနိုင်ခဲ့ပါ။ စုစောင်းရသမျှ အချက်အလက်တွေကိုတိကျမှန်ကန်မှုရှိအောင် အတတ် နိုင်ဆုံးကြိုး စား ထားသော်လည်း ပြီးပြည့်စုံသည် ဟုမယူဆ စေလိုပါ။

ကျေးဇူးတင်စကား။ ဒီဆောင်းပါး ကိုရေးသားရာမှာ မိမိတို့ရဲ့ မှတ်ညဏ်ဘဏ်တိုက်မှ အချက်အလက်များ နဲ့အကူ အညီ ပေးခဲ့ကြတဲ့ ကိုသိမ်းလွင် (Thailand)၊ ကိုဌေးဝင်း (Germany)၊ **Mang Za Mung** (Australia) / **Khup Khan Thang** (USA) / **Dr. Za Hlei Thang** (USA)၊ ကျွန်တော့ရဲ့ လက်ဦးဆရာ ဒေါက်တာကောင်းညွန့်(New Zealand) နဲ့ **Nang Lian Thang** (Japan)၊ တို့ အားအထူးကျေးဇူး တင်ရှိကြောင်းမှတ်တမ်းတင်လိုက်ပါတယ်။ ဒီဇိုင်းသရုပ်ဖေါ်နဲ့ ပါတ်သက်ပြီး လိုအပ်ချက်တွေကို ကူညီခဲ့ကြတဲ့ **Khaipi, Cincin, Mary Huai, Hang,** ဆလိုင်းငွန် တို့ကိုလည်း အထူး ကျေးဇူး တင်ကြောင်း ဖေါ်ပြလိုပါတယ်။

ဖိတ်ခေါ်ချက်။ ဒီဆောင်းပါးနဲ့ ပါတ်သက်ပြီးဝေဖန်ဆွေးနွေးခြင်း၊ အချက်အလက်များဖြည့်စွက်ခြင်း စသည်တို့ကိုလှိုက်လှိုက် လှဲလှဲဖိတ်ခေါ်ပါတယ်။ ဆက်သွယ်ရန်။ **salai.kipp@googlemail.com**

1 ၁၉၇၄-၇၅ စာသင်နှစ်၊ ချင်းစာပေနှင့်ယဉ်ကျေးမှုကော်မီတီ (ခစယ) အမှုဆောင်အဖွဲ့ များအနက် Rangoon Arts and Science University, Forestry Department မှ ပါမောက္ခ Ral Lian Sum က ဥက္ကဌ ဖြစ်ပြီး ဆလိုင်း တင်မောင်ဦး က အထွေထွေ အတွင်း ရေးမှူး ဖြစ်ပါတယ်။ ထိုစဉ်က Taang Nang Lian Thang (ယခု CHIN FORUM) က တွဲဘက်အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးဖြစ်ပါတယ်။

2 ဆလိုင်းတင်မောင်ဦးအား ယိုးဒယား မြန်မာ နယ်စပ်သို့ လိုက်ပါပို့ဆောင်ခဲ့တဲ့ ကိုမောင်မောင်လွင် (ခ) အာဇမ်းမှာ ဩဂုတ် ၁၉၇၅ နေ့ မှာ စစ်ထောက်လှမ်းရေးမှ ဒုတိယအကြိမ်ပြန်လည်ဖမ်းစီးခဲ့ ပြီး အင်းစိန်ထောင်တွင်းမှာ ထောင်ဒါဏ် တသက် တကျွန်းကျခံစေ ခဲ့ပါတယ်။ စာရေးသူကိုယ်တိုင် ပထမအကြိမ်ထောင်ကျခဲ့ကြစဉ် (ဒီဇင်ဘာ ၁၉၇၂ - ဇန်နဝါရီ ၁၉၇၄) က သူနဲ့အတူ အင်းစိန်ထောင် တိုက်ခန်းတွင် ရှစ်လကြာ နေခဲ့ဘူးပါတယ်။ သူတသက်တကျွန်းကျ နေစဉ် ထောင်ဝင်စာတွေ့ခဲ့ တုံးက (၁၉၇၇ - ၁၉၇၈) သူ ပြောပြတာတခု ကတော့ - ဆလိုင်းတင်မောင်ဦး ကို ကြိုးပေးသတ်ဖြတ်ခဲ့တဲ့ ညမှာ အိပ်မက်ဆိုးကြီးတခုမက်ခဲ့ကြောင်း၊ ခွတ်ဒေါင်းကြီး ကို ငါးစိမ်းသည် တွေ က ဒါးနဲ့ ပိုင်းခုတ်ပြီး သွေးသံရဲရဲ နဲ့ တွေ့ရတာ ကို ထူးဆန်းးစွာမက်ခဲ့ပြီး ဆလိုင်းတယောက်ကိုတော့ လုပ်ကြံ နေကြပြီ ဟု တထစ်ချ ယုံကြည်ခဲ့ကြောင်း - ပြောပြခဲ့ပါတယ်။ ကိုမောင်မောင်လွင်ဟာ ဆလိုင်းတင်မောင် ဦး ရဲ့ထူးခြားတဲ့ သတ္တိဗျတ္တိ နဲ့ စစ်အုပ်စုကို မစုတ်မနစ် တော်လှန်ဖို့ပျင်းပြခိုင်မာတဲ့ သန္ဌဌာန်တွေ ကြောင့် ဆလိုင်းတင်မောင်ဦးကို အထူး ခင်မင် လေးစားတဲ့သူတယောက်ဖြစ်ပါတယ်။ သူကိုယ်တိုင်ကတော့ ၁၉၈၀ ခုနှစ် အထွေထွေ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် မှာ ပြန်လည် လွတ်မြောက်လာပြီး ၁၉၈၁ ဇန်နဝါရီ လ တမူးကလေး ဖက်မှ အိန္ဒိယ နိုင်ငံသို့ထွက်ခွာရာတွင်စာရေးသူ အကူအညီ ပေးခဲ့ဘူးပါတယ်။ နောက်ပိုင်းမှာ ကရင့်တော်လှန်ရေးနှင့်ပူးပေါင်းပြီး ကော်သူးလေ မွတ်စလင်လွတ်မြောက်ရေး တပ်ဦး (Kawthoolei Muslim Liberation Front) ကိုထူထောင်ခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၉၀ ဂျွန် (၂၆) ယိုးဒယားနိုင်ငံ မှာ လက်နက်မှုဖြင့် တဖန် အဖမ်းခံခဲ့ရပါတယ်။ ၁၉၉၉ မှာ အင်္ဂလန် ကို ရောက်ပြီး၊ (၃၁) ဂျူလိုင် ၂၀၀၅ မှာ အင်္ဂလန်နိုင်ငံမှာ ကွယ်လွန်ခဲ့တယ်။ ကိုမောင်မောင်လွင် နဲ့ သူ့မိသားစုဟာ ဆလိုင်းတင်မောင်ဦး ရဲ့ မြေအောက် နိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှု တွေမှာ အထူး အရေးပါ ခဲ့ ကြောင်း မှတ်တမ်းတင်အပ်ပါတယ်။ ဆလိုင်းတင်မောင်ဦးနဲ့ ဆက်နွယ်ပြီး ကွယ်လွန်သူ ကိုမောင်မောင်လွင်ရဲ့ အခန်းကဏ္ဍသတင်းအချက်အလက်များကိုပေးပို့တဲ့ ကိုမောင်မောင်လွင်ရဲ့သားအရင်းဖြစ်သူ ကိုကျော်စွာ (ခ) ဟမ်ဇား (၄၂) နဲ့ ကိုမောင်မောင်လွင်ရဲ့ မိသားစုဝင်အားလုံးကို ကျေးဇူးတင်ကြောင်းမှတ်တမ်းတင်ပါသည်။

ပြန်လည်တည်းဖြတ်ခြင်း။ ဒီဆောင်းပါးကို ၂၀၀၆ ခုနှစ်မှာရေးသားခဲ့တုံးက ဆလိုင်းတင်မောင်ဦးမိသားစု နဲ့ အဆက်အသွယ်မရခဲ့တဲ့ အတွက် ရေးသားမှတ်တမ်းတင်ဖို့ အထူး လိုအပ်နေတဲ့ ဆလိုင်းတင်မောင်ဦးရဲ့ ကိုယ်ရေး အချက်အလက်တွေကို ထည့်သွင်း ရေးသားခြင်းမ ပြု နိုင်ခဲ့ပါ။ မိုင်ပိုပို နဲ့ ဆလိုင်းလှရွှေတို့ ရဲ့ အခန်းကဏ္ဍတွေကိုလဲပြည့်စုံ မှန်ကန်တိကျစွာဖေါ်ပြနိုင်ဖို့ကြိုးစားခဲ့သော်လည်း အချက် အ လက် စုစောင်းရာမှာအားနဲချက်များ၊ ကွဲလွဲချက်များရှိခဲ့ပါတယ်။ အခု ထပ်မံပြင်ဆင် တည်းဖြတ်ထား တဲ့ ဒုတိယ စာမူမှာတော့၊ အထူး သဖြင့် နောက်ဆုံး အပိုင်းများ မှာ၊ အမှန် အတိုင်း ဖြည့်စွက်ကာ ပြန် လည်တင်ပြနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ၊ ကွဲလွဲမှားယွင်းချက် တွေဟာ အချက်အလက် ပေး ပို့သူတို့ရဲ့ တာဝန်မဟုတ်ပါ။ စာရေးသူ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်ရဲ့ တာဝန်နဲ့ အားနဲချက်များ သာဖြစ် တဲ့ အကြောင်း ဖေါ်ပြလိုပါတယ်။ ဆလိုင်းတင်မောင်ဦးနဲ့ သူ့ရဲ့မိသားစုနဲ့ပါတ်သက်တဲ့ သမိုင်းမှတ်တမ်းတွေကိုတော့ ဆလိုင်း

တင်မောင်ဦး မိသားစုမှ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ပြုစုရေးသားနေကြောင်း သိရတဲ့အတွက် ပြန်လည်တည်းဖြတ်ထားတဲ့ ဒီဆောင်းပါးမှာအသေးစိပ် ထပ်မံ ဖြည့်စွက် ဖေါ်ပြခြင်း မပြုတော့ပါ။ ဒီဒုတိယမူရင်း ကိုပြန်လည်ပြုစုရေးသားနိုင်ဖို့ နဲ့ အရေးကြီးတဲ့သမိုင်းဝင် အချက်အ လက်တွေ ကိုမှတ်တမ်း တင်နိုင်အောင်ကူညီခဲ့ကြတဲ့ မိုင်ပိုပို၊ ဆလိုင်းလှဒင် နဲ့တကွ ဆလိုင်းတင်မောင်ဦးရဲ့ မိသားစုဝင် အားလုံးကို ကျေးဇူး အထူးတင်ရှိကြောင်း ဖေါ်ပြလိုပါတယ်။

ရှင်းလင်းချက်။ ပထမစာမူကို ဆလိုင်းတင်မောင်ဦးကျဆုံးတဲ့ နှစ် (၃၀)မြောက် အထိမ်း အမှတ်အဖြစ် ရေးသားပြီး (၂၆) ရက် ဂျွန်လ ၂၀၀၆ ခုနှစ် မှာ စာမူကို www.chinforum.org မှာ တင်ပို့ခဲ့ တဲ့ နောက်ပိုင်း၊ စာရေးသူ နဲ့ ဆလိုင်းတင်မောင်ဦး အကြား ဆက်စပ် မှုတို့ကိုမေးမြန်းတာတွေ၊ (အတူလက်တွဲခဲ့ဘူးသူတွေ စသည်ဖြင့်) တလွဲတချော်ထင်မြင် ပြောဆိုတာတွေ ရှိခဲ့တဲ့ အတွက် အနည်းငယ် ရှင်းလင်းသင့်တယ်လို့ ယူဆပါတယ်။ စာရေးသူဟာ ၁၉၇၂ - ၇၆ ကာလများမှာ ဆလိုင်းတင်မောင်ဦး နဲ့ ခေတ်ပြိုင် အာဏာရှင်စနစ် ဆန့်ကျင်ရေး ကျောင်းသား လှုပ်ရှားမှု တွေ မှာ ပါဝင်ခဲ့သော်လည်း ဆလိုင်းတင်မောင်ဦး နှင့် နီးနီးကပ်ကပ် မသိကျွမ်းခဲ့ဘူးပါ။ အထက်မှာဖေါ်ပြခဲ့တဲ့ ကိုမောင်မောင်လွင် နဲ့ အတူ ၁၉၇၂ ဒီဇင်ဘာလ - ၁၉၇၄ ဇန္နဝါရီလအတွင်း အင်းစိန်ထောင် တိုက်ခန်းထဲမှာ ရှစ်လအတူနေခဲ့ရပြီး ထောင်ကလွတ်လာကြတဲ့ အခါမှာမှ ထောင်ကျစဉ်ကာလ တိုက်ခန်းကနေ အဆောင်တွေကိုပြောင်းရွှေ့တော့ ဆလိုင်းတင်မောင်ဦးနဲ့ အဆောင်မှာ အတူ သိကျွမ်း ခင်မင် ခဲ့တဲ့ ကိုမောင် မောင် လွင် ကတဆင့် ဆလိုင်းတင်မောင်ဦး အကြောင်း ကိုကြားသိခဲ့ရပါတယ်။ ကိုမောင်မောင်လွင်ကပဲ မိတ် ဆက် ပေးဖို့ အကြိမ် ကြိမ် ကျိုးစားခဲ့ပြီး၊ စာရေးသူကိုယ်တိုင်လဲ ခစယ အစည်းအဝေး နဲ့ ချင်းကျောင်းသားများ မောင်မယ်သစ်လွင်ကြိုဆိုပွဲ စသဖြင့်တွေမှာ လူခြင်းတွေ့ဖို့ကျိုးစားခဲ့သော်လည်း အကြောင်း ကြောင်းကြောင့် လူခြင်း တွေ့ဖို့ အခွင့်မကြုံ ခဲ့ပါ။ နောက်ပိုင်း မှတော့ အရေးအခင်းတွေ ဆက်တိုက် ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး ဆလိုင်း တင်မောင် ဦး လဲ မြေ အောက်ကိုရောက်သွားခဲ့ပါတယ်။ ကိုမောင်မောင်လွင် ရဲ့ကြားခံပေးမှုနဲ့ တ ယောက် အကြောင်းတယောက် စိတ်ဝင်စားခဲ့ ကြ၊ ကြားသိဘူးကြတာက လွဲပြီး စာရေးသူ အဝေးကနေ ခင်မင်လေးစားခဲ့ရတဲ့ ဆလိုင်းတင်မောင်ဦးနဲ့ လူခြင်း တွေ့ပြီး မသိကျွမ်း ခွင့်မရခဲ့ ကြောင်း ရှင်းလင်းလိုပါတယ်။